

УДК 338.45

В.М. КОБЕЛЕВ, К.О. ВАСИЛЮК**ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА**

Розглянуто значення інноваційної діяльності, як одного з найбільш важливих аспектів функціонування будь-якого підприємства для забезпечення економічного зростання національної економіки.

Показано, що в сучасних умовах розвитку ринкових відносин та в зв'язку з євроінтеграційними процесами в Україні все більшого значення для розвитку країни, забезпечення ефективної фінансово-господарської діяльності підприємств набуває інноваційний розвиток, який передбачає пошук нових ідей в області використання високопродуктивної техніки, застосування прогресивних технологій, сучасних форм організації виробництва та економічних методів господарювання з метою підвищення ефективності матеріального виробництва та забезпечення конкурентоспроможності продукції.

Досліджено основні теоретичні аспекти інноваційної діяльності як основи розвитку підприємства. Узагальнено наукові погляди на зміст і економічну суть інновацій та інноваційної діяльності. Систематизовано показники оцінки інноваційного потенціалу підприємства, за результатами аналізу яких розробляють оптимальну стратегію інноваційного розвитку підприємства.

Проаналізовано показники активності інноваційної діяльності промислових підприємств України за останні 3 роки.

Запропоновано алгоритм оптимального процесу реалізації інноваційних заходів, які має пройти підприємство при здійсненні інноваційної політики. Розглянуто перелік принципів, на яких повинна ґрунтуватись інноваційна діяльність підприємства та види інноваційної підприємницької діяльності.

Проаналізовано ключові проблеми та чинники, які здатні гальмувати або підвищувати зацікавленість промислових підприємств в інноваціях. Запропоновано шляхи та напрями розв'язання проблеми активізації інноваційного розвитку підприємств.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, інноваційний розвиток, інноваційна активність, конкурентоспроможність, розвиток підприємства, промислове підприємство, аналіз, оцінка, показники.

В.Н КОБЕЛЕВ, Е.А.ВАСИЛЮК**ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ**

Рассмотрено значение инновационной деятельности, как одного из наиболее важных аспектов функционирования любого предприятия, для обеспечения экономического роста национальной экономики.

Показано, что в современных условиях развития рыночных отношений и в связи с евроинтеграционными процессами в Украине, все большего значения для развития страны, обеспечения эффективной финансово-хозяйственной деятельности предприятий приобретает инновационное развитие, которое предполагает поиск новых идей в области использования высокопроизводительной техники, применения прогрессивных технологий, современных форм организации производства и экономических методов хозяйствования с целью повышения эффективности материального производства и обеспечения конкурентоспособности продукции.

Исследованы основные теоретические аспекты инновационной деятельности как основы развития предприятия. Обобщены научные взгляды на содержание и экономическую суть инноваций и инновационной деятельности. Систематизированы показатели оценки инновационного потенциала предприятия, по результатам анализа которых разрабатывают оптимальную стратегию инновационного развития предприятия.

Проанализированы показатели активности инновационной деятельности промышленных предприятий Украины за последние 3 года.

Предложен алгоритм оптимального процесса реализации инновационных мероприятий, которые должно пройти предприятие при осуществлении инновационной политики. Рассмотрен перечень принципов, на которых должна основываться инновационная деятельность предприятия и виды инновационной предпринимательской деятельности.

Проанализированы ключевые проблемы и факторы, которые способны тормозить или повышать заинтересованность промышленных предприятий в инновациях. Предложены пути и направления решения проблемы активизации инновационного развития предприятий.

Ключевые слова: инновации, инновационная деятельность, инновационное развитие, инновационная активность, конкурентоспособность, развитие предприятия, промышленное предприятие, анализ, оценка, показатели.

V.N.KOBELIEV, K.O.VASILYUK**INNOVATIVE ACTIVITY OF AN INDUSTRIAL ENTERPRISE**

The importance of innovation activity, as one of the most important aspects of any enterprise functioning, to ensure the economic growth of the national economy, is examined.

It is shown that in actual conditions of the development of market relations and in connection with European integration processes in Ukraine the innovative development assumes ever greater importance for the development of the country, ensuring of efficient financial and economic activities of enterprises supposing the search of new ideas in the area of the use of highly productive engineering, advanced technologies, up-to-date forms of industrial engineering and economic methods of management in order to improve the efficiency of the material production and assure the competitiveness of products.

The main theoretical aspects of innovation activity as the bases of development of the enterprises are investigated. The scientific views on the content and the economic essence of innovation and innovation activity are summarized. Indicators assessing the innovation potential of an enterprise are systematized, according to results of analysis of which one develops an optimal strategy for innovative development of an enterprise.

The indicators of innovation activity of industrial enterprises of Ukraine over the past 3 years are analyzed.

Are analyzed the key problems and factors that can brake or increase the interest of industrial enterprises in innovations. The ways and directions to solve the problems of activation of the innovating development of enterprises are proposed.

The algorithm of the optimal process of the implementation of innovative measures that an enterprise must assume when realizing the innovative policy is examined.

Keywords: innovations, activity, development, competitiveness, analysis, evaluation, indicators, efficiency, enterprise, production.

Вступ

Поняття інноваційної діяльності підприємства характеризується його здатністю сприймати і використовувати науковий, науково-технічний та інтелектуальний потенціал, накопичений в даній галузі як на вітчизняному, так і на міжнародному рівні. Основу інноваційної діяльності підприємства становить переведення виробництва на виготовлення принципово нової техніки, застосування нових технологій та надання нових видів послуг [4].

Підприємства, які формують стратегічну поведінку на основі інноваційного підходу мають можливість завоювати лідерські позиції на ринку, зберегти високі темпи розвитку, скоротити рівень витрат, добитися високих показників прибутку.

Проблема підвищення ефективності інноваційної діяльності вітчизняних підприємств набуває принципового значення, оскільки її вирішення дасть змогу перейти до створення і використання технологій більш високого рівня, а отже, прискорити економічне зростання національної економіки. Тому активізація інноваційної діяльності підприємств, його наукової і виробничої сфер, є важливим завданням та умовою становлення економічної незалежності України.

Постановка задачі (проблеми)

Ефективний розвиток національної економіки залежить головним чином від масштабів впровадження новітньої техніки та технологій. Проходження науково-технічної продукції від виробника до споживача – складний, багатоваріантний шлях, в якому задіяна велика кількість учасників, застосовуються різні методи та форми взаємодії. Активізація інноваційної діяльності на всіх рівнях є актуальною для економіки України і тільки інноваційний шлях розвитку забезпечить конкурентоспроможність продукції та підприємств завдяки постійному оновленню техніки й технологій, розширенню ринків збуту, ефективному використанню науково-технологічного потенціалу та стимулюванню його зростання.

У сучасних умовах господарювання та в зв'язку з євроінтеграційними процесами в країні проблема активізації інноваційної діяльності, як рушійною силою забезпечення розвитку промислових підприємств України, набуває особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Сьогодні інновації стають ключовим чинником розвитку для більшості підприємств. Характерною є зростаюча кількість наукових праць, де досліджується інноваційна діяльність. Сучасний динамічний розвиток інноваційних процесів в Україні свідчить про актуальність досліджень у напрямку забезпечення інноваційного розвитку економіки країни.

Проблемами інновацій вчені почали займатися в 60-ті роки ХХ ст. – у період прискорення розвитку науково-технічного прогресу. Подальше вивчення проблем інноваційної діяльності, започатковане Й. Шумпетером, здійснювали Дж. Брайт та його послідовники.

Значний вклад у вивчення питання інноваційної активності та інноваційного розвитку економіки внесли багато вітчизняних і зарубіжних науковців, зокрема В. Г. Балан, Н. П. Гончарова, С. С. Арутюнян, В. М. Геєць, В. А. Гросул, А. В. Ключник, Г. І. Мерніков, Б. Санто, Б. Твісс, В. Терехов, П. Г. Перерва, Я. Плоткін та інші [12].

У роботах цих авторів розкрито значення інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності підприємств, розроблено різні класифікаційні ознаки інновацій та методики оцінювання ефективності інноваційних проектів, обґрунтовано необхідність інноваційної діяльності, визначено форми і джерела фінансування, типи і складові інноваційної політики підприємства, методи управління інноваціями.

У більшості з них акцент робиться не на ціновому механізмі конкуренції, а на інноваційних процесах, пов'язаних з поліпшенням всього виробничо-господарського потенціалу підприємства.

Однак масштаби та рівень наукової розробки зазначених проблем залишаються недостатніми, окремі елементи організації інновацій потребують подальших досліджень. Насамперед це стосується поетапного управління інноваціями на підприємствах в умовах поглиблення конкуренції та врахування принципів інноваційної діяльності у мінливому ринковому середовищі.

Так, на наш погляд, недостатньо опрацьовані вітчизняними вченими питання економічної оцінки інноваційних процесів, що може призвести до впровадження у виробництво заздалегідь неефективних інноваційних проектів. Ось чому вітчизняні вчені намагаються обґрунтувати національні інноваційні пріоритети, знайти дійові механізми залучення й ефективного використання інновацій [11].

Мета роботи (дослідження)

Мета роботи полягає у дослідженні основних теоретичних аспектів інноваційної діяльності як основи розвитку підприємства, наукових поглядів на зміст і економічну суть інновацій.

Також намагаємось дослідити значення інноваційної діяльності для забезпечення економічного зростання національної економіки, систематизувати індикатори (показники) оцінки інноваційного потенціалу підприємства та основні етапи, які має пройти підприємство при здійсненні інноваційної політики, проаналізувати ключові чинники, які здатні гальмувати або підвищувати зацікавленість промислових підприємств в інноваціях та запропонувати шляхи та напрями розв'язання проблеми активізації інноваційного розвитку підприємств, розглянути принципи, на яких повинна ґрунтуватись інноваційна діяльність підприємства та види інноваційної підприємницької діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження

Відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність», інновації – це новостворені (засновані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукти або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного,

комерційного характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і соціальної сфери та забезпечують сталий розвиток економіки [13].

В свою чергу, стан економіки впливає на розвиток та результати інноваційної діяльності у країні, завдяки чому можна залучати додаткові кошти для її фінансування, тобто бути привабливим для іноземних інвесторів. Отже, розвиток національної економіки неможливий без інноваційного розвитку країни, що актуалізує необхідність активізації інноваційної діяльності вітчизняних підприємств.

Інноваційна діяльність (англ. «innovation» – нововведення), як складова господарської діяльності сучасних підприємств, є одним з найважливіших чинників конкурентоспроможності та національного прогресу та зорієнтована на оновлення і вдосконалення організаційно-економічних відносин підприємств. Ця діяльність охоплює [8]:

- випуск і поширення принципово нових видів техніки і технологій;
- прогресивні міжгалузеві структурні зрушення;
- реалізацію довгострокових науково-технічних програм з великими строками окупності витрат;
- фінансування фундаментальних досліджень для здійснення якісних змін у стані продуктивних сил;
- розробку і впровадження нової ресурсозберігаючої технології, призначеної для поліпшення соціального й екологічного становища.

Сутність інноваційної стратегії полягає в ефективному розвитку підприємства, який пов'язаний з отриманням переваги над конкурентами і збільшенням прибутку шляхом постійного оновлення номенклатури виробів та розширення напрямів діяльності підприємства, що в свою чергу дозволяє їм розширити ринки збуту своєї продукції та завоювати нові сегменти ринку. Це потребує особливого, новаторського, антибюрократичного стилю мислення менеджерів підприємств, зорієнтованого на нововведення, координування й узгодження діяльності зі створення та впровадження новацій усіма структурними ланками і службами [6].

Інноваційна діяльність підприємства є основою динамічного розвитку й підвищення ефективності виробництва. Це особливий процес організації господарювання, оснований на постійному пошуку нових можливостей покращання техніко-технологічних факторів виробництва та пов'язаний з готовністю підприємницької структури брати на себе ризик по здійсненню нового проекту, а також виникаючу при цьому фінансову, соціальну і моральну відповідальність. Завдяки інноваційній діяльності підприємства значно збільшують виробництво продукції, поліпшують якість, істотно підвищують продуктивність праці, забезпечують підвищення конкурентоспроможності та рентабельності виробництва.

Чим вищий рівень впровадження інновацій на підприємстві, тим вище його конкурентоспроможність та отриманий у результаті діяльності прибуток.

Конкурентоспроможність підприємства залежить

від багатьох чинників, основним із яких є раціональне використання матеріальних, трудових, інноваційних, інформаційних і фінансових ресурсів, які в сукупності становлять потенціал підприємства.

Необхідність інноваційної діяльності підприємства обумовлена [1]:

- потребами підвищення техніко-технологічного рівня виробництва;
- збільшенням витрат і погіршенням економічних показників діяльності підприємства;
- моральним старінням техніки і технологій;
- підвищенням ефективності виробництва на основі впровадження нової техніки;
- економічною доцільністю посилення інтенсивних факторів розвитку виробництва на основі використання досягнень науково-технічного прогресу у всіх сферах економічної діяльності;
- важливістю розвитку творчості винахідників і раціоналізаторів та використання їхніх пропозицій.

На практиці, залежно від сфери застосування, виділяють три основних види інноваційної підприємницької діяльності, які представлені в таблиці 1 [10]:

- інноваційна діяльність у сфері техніко-технологічного забезпечення виробництва;
- інноваційна діяльність у сфері збільшення виробництва, підвищення якості і здешевлення продукції;
- інноваційна діяльність у сфері соціального розвитку підприємств та сільських територій.

Таблиця 1 – Види інноваційної діяльності

Види інноваційної діяльності		
Розроблення інноваційних продуктів, продукції, послуг	Виробництво та реалізація інноваційної продукції	Надання інноваційних послуг

Наведена класифікація інновацій не тільки використовується для статистичних цілей, але і дозволяє позиціонувати продукцію на конкурентному ринку, оцінювати рівень власної конкурентоспроможності, розробляти стратегію розвитку, обґрунтовувати заходи щодо вдосконалення інноваційного менеджменту.

Здійснюючи інноваційний розвиток підприємства, необхідно визначити, які чинники здатні загальмувати або прискорювати інноваційний процес. Такі чинники формують сприятливий інноваційний клімат як в організації, так і в господарстві загалом. Інноваційним підприємствам перш, ніж приступити до організації інноваційної діяльності та впровадження інновацій, необхідно оцінити вплив цих факторів, щоб прийняти рішення про оптимальний спосіб та інструменти здійснення інноваційного розвитку [4].

Всі чинники, які визначають інноваційну активність виробників, доцільно поділити на дві групи: чинники зовнішнього та внутрішнього впливу.

1. Зовнішні чинники, які можуть як обмежувати, так і сприяти інноваційному розвитку, поділяють на:

- загальноекономічні фактори (політичні та

правові чинники, тенденції інноваційної діяльності в державі, розвиток інноваційної інфраструктури тощо), які впливають на макросередовища;

- регіональні фактори (частка регіону в інноваційній діяльності держави, обсяг і структура інноваційних інвестицій регіону, його інноваційна інфраструктура, підтримка інновацій регіональними органами влади, інвестиційна привабливість регіону тощо).

2. Внутрішні чинники – це чинники, які здійснюють вплив на інноваційний розвиток в межах підприємства. До них належать: галузева приналежність підприємств, наявність пільг і державної підтримки, матеріальних, фінансових, інформаційних та трудових ресурсів, фінансовий стан і результати діяльності виробника тощо.

Ці фактори пов'язані між собою та формують інноваційну активність суб'єктів господарювання. Вона визначається двома основними чинниками: станом інноваційного потенціалу підприємства та ефективністю системи управління інноваціями.

Зменшення кількості інноваційно-активних підприємств, обсягів реалізованої інноваційної продукції, кількості освоєних інноваційних видів продукції поєднується з позитивною динамікою кількості поданих заявок на видачу патентів, що свідчить про наявність інтелектуального потенціалу, але недостатню його реалізацію. Перспективний розвиток інноваційної діяльності неможливий без підвищення інноваційної активності персоналу підприємств, оскільки інноваційна діяльність має розглядатись як використання науково-технічного та інтелектуального потенціалу в господарській діяльності для створення нових конкурентоспроможних товарів та послуг.

При організації інноваційної діяльності необхідно дотримуватись певних принципів. Принципи інноваційної діяльності повинні враховувати вплив зовнішнього середовища, глобалізацію економіки та науково-технічної діяльності, основні досягнення науково-технічного процесу, національні та регіональні пріоритети, а також безумовно основні пріоритети та цілі розвитку підприємства.

Згідно з Законом України «Про інноваційну діяльність» основними принципами державної інноваційної політики є [13]:

1. Орієнтація на інноваційний шлях розвитку економіки України;

2. Визначення державних пріоритетів інноваційного розвитку;

3. Формування нормативно-правової бази у сфері інноваційної діяльності;

4. Створення умов для збереження, розвитку і використання вітчизняного науково-технічного та інноваційного потенціалу;

5. Забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності;

6. Ефективне використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка

підприємництва у науково-виробничій сфері;

7. Вжиття заходів для підтримки міжнародної науково-технологічної кооперації, трансферу технологій, захисту вітчизняної продукції на внутрішньому ринку та її просування на зовнішній ринок;

8. Фінансова підтримка, сприятлива кредитна, податкова і митна політики у сфері інноваційної діяльності;

9. Сприяння розвитку інноваційної інфраструктури;

10. Інформаційне забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності;

11. Підготовка кадрів у сфері інноваційної діяльності.

Цей перелік принципів є об'єктивним та не суперечить ринковим умовам господарювання.

Здійснення інноваційної діяльності повинно відбуватись у кілька етапів, які дозволять підприємству досягнути бажаного результату з мінімальними витратами та втратами. Етапи, які проходить підприємство від початку до завершення інноваційного проекту, мають бути логічно пов'язаними та утворювати комплексну систему зв'язків [6].

Отже, основні етапи, які має пройти підприємство при здійсненні інноваційної політики представлені в таблиці 2.

Таблиця 2 – Алгоритм здійснення інноваційної діяльності підприємства

1. Планування інноваційної діяльності: - визначення мети та завдань інноваційної діяльності на основі поточних та перспективних планів розвитку підприємства, маркетингових та фінансових стратегій; - аналіз зовнішнього, внутрішнього середовища підприємства; аналіз ринку, аналіз можливостей і загроз, аналіз ризиків; - вибір оптимальної альтернативи; - конкретизація інноваційної програми, планування технічних, економічних та фінансових напрямів роботи.
2. Організація інноваційної діяльності: - вибір інструментів реалізації інноваційної діяльності, визначення джерел фінансування та їх структури, узгодження термінів.
3. Керівництво інноваційною діяльністю: - добір кадрів, розподіл функціональних обов'язків; - встановлення поетапних завдань; - розподіл фінансів.
4. Мотивація інноваційної діяльності - використання стимулів для оптимізації процесу здійснення інновацій.
5. Контроль інноваційної діяльності - зіставлення здобутих результатів із запланованими (контроль фінансів, технічно-якісних характеристик тощо).
6. Оцінювання ефективності та планування перспектив інноваційної діяльності.

На кожному з етапів підприємство повинно враховувати особливості реалізації інноваційної діяльності та управління нею, щоб максимально оптимізувати цей процес здійснення та досягти врешті-решт поставленої мети.

Інноваційний розвиток підприємства може відбуватися не тільки при здійсненні ним інноваційної діяльності, а навпаки, інноваційна діяльність, з огляду на властиві їй ризики, не завжди призводить до розвитку.

Отже, аналіз інноваційного розвитку підприємства має фокусуватись в двох напрямках: аналіз власне розвитку та аналіз ознак його інноваційності – інноваційної активності та інноваційного потенціалу. А інноваційний розвиток підприємства, з точки зору аналізу, слід розглядати як позитивні якісні зміни стану підприємства (що знаходять відображення в підвищенні ефективності діяльності, покращенні фінансового стану, зростанні ринкової вартості тощо) в результаті здійснення інноваційної діяльності та ефективного використання інноваційного потенціалу [3].

Важливість загального оцінювання стану інноваційного потенціалу промислових підприємств України полягає в обґрунтуванні величини показників, які відображають можливості і загрози підприємства щодо розробки і впровадження інновацій.

Величина інноваційного потенціалу є параметром, що дозволяє підприємству оцінити можливості інноваційної діяльності та визначити стратегію інноваційного розвитку. Від стану інноваційного потенціалу залежать управлінські рішення щодо вибору та реалізації інноваційної стратегії, тому необхідна його комплексна оцінка.

Показники рівня інноваційної активності підприємств – це відносні показники, які характеризують ступінь участі підприємств у здійсненні інноваційної діяльності в цілому або окремих її видах протягом визначеного періоду. Рівень інноваційної активності підприємств зазвичай визначається як відношення кількості інноваційно-активних, тобто зайнятих будь-якими видами інноваційної діяльності підприємств до загального числа обстежуваних за визначений період підприємств у країні, галузі, регіоні.

Основними узагальненими показниками, які розраховують органи державної статистики про інноваційну діяльність підприємств, є [7]:

- частка підприємств, що займалися інноваціями;
- частка реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової;
- частка підприємств, що впроваджували інновації;
- кількість впроваджених нових технологічних процесів;
- кількість впроваджених маловідходних та ресурсоощадних процесів;
- кількість найменувань освоєних інноваційних видів продукції;
- кількість найменувань освоєних нових видів техніки;
- придбання машин та обладнання, пов'язаних з упровадженням інновацій;
- загальна сума витрат на інновації, у тому числі за джерелами фінансування (за рахунок власних

коштів; державного бюджету; коштів іноземних інвесторів, інших джерел).

В таблиці 3 наведені дані про показники активності промислових підприємств України за останні 3 роки [2].

Таблиця 3 – Динаміка показників інноваційної діяльності у промисловості України

Показники		2015 р.	2016 р.	2017 р.
Кількість інноваційно-активних підприємств	Одиниць	1758	1715	1609
	в % до загальної кількості	17,4	16,8	16,1
Кількість підприємств, що впроваджували інновації	Одиниць	1371	1312	1208
	в % до загальної кількості	13,6	12,9	12,1
Загальний обсяг фінансування інноваційної діяльності	млн. грн.	11480	9562,6	7695,9
Освоєно виробництво інноваційних видів продукції	найменувань	3403	3138	3661
	з них, нових видів техніки	942	809	1314
Обсяг реалізованої інноваційної продукції в промисловості	млн. грн.	36157	35862	25669
	в % до загального обсягу	3,3	3,3	2,5
Обсяг реалізованої інноваційної продукції за межі України	млн. грн.	13354	16053	7500
	в % до загального обсягу	36,9	44,8	29,1

Аналіз і оцінка інноваційного потенціалу підприємства виявляє можливості для його інноваційного розвитку. Результати оцінки дозволяють розробити оптимальну стратегію інноваційного розвитку.

Висновки

Інноваційна діяльність в умовах високої конкуренції має важливе значення, адже вона сприяє розвитку підприємства, підвищенню ефективності його ресурсного потенціалу, забезпеченню стабільності функціонування на ринку та відповідності його роботи до вимоги ринку [6].

Для успішної інноваційної діяльності підприємство має враховувати загальнодержавні принципи інноваційної діяльності, визначені чинним законодавством та дотримуватись принципів інноваційної діяльності, що дозволить реалізовувати інноваційні програми без значних витрат та втрат.

Отже для того, щоб країна впевнено стала на інноваційний шлях розвитку, необхідно докласти великих зусиль у наступних напрямках: орієнтації державної політики на активізацію інноваційної

діяльності підприємств; розвиток освіти і науки як необхідного підґрунтя для продукування інноваційних ідей і розробок; формування інноваційної інфраструктури, як важливої складової національної інноваційної системи.

Список літератури

1. Захарченков О. С. Проблеми інноваційного розвитку промислових підприємств в Україні та формування стратегій інноваційних перетворень / О. С. Захарченков / *Бізнес Інформ*. 2012. № 2. С. 57 – 61.
2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні у 2015-2017 році. *Статистичний збірник*. К.: ДП «Інформаційно-видавничий центр Держстату України», 2016. 289 с.
3. Бондаренко Н. М. *Напрями підвищення інноваційної активності промислових підприємств*. Донбас-2020: перспективи розвитку очима молодих вчених. Донецьк, ДонНТУ, 2010. 973 с.
4. Гринько Т. В. Сутність інноваційної активності підприємства та її оцінка / Т.В. Гринько, Г.В. Єрмакова. *БІЗНЕСІНФОРМ* 2011. № 11 С. 62.
5. Ілляшенко С. М. *Управління інноваційним розвитком промислових підприємств*: монографія / С. М. Ілляшенко, О. А. Біловодська. Суми: Університетська книга, 2010. 281 с.
6. Говоруха Ж. А. Питання розвитку інноваційної діяльності підприємств України / *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 8 (74). С. 107–115.
7. Ковальчук С. В. Сучасний стан інноваційного розвитку промислових підприємств України. *Економіст. науковий та громадсько-політичний журнал*. 2012. № 10 (312). С. 27–32.
8. Дудар Т. Г. *Інноваційний менеджмент*: навчальний посібник / Т. Дудар, В. Мельниченко. Тернопіль: Економічна думка, 2008. 250 с.
9. Никифоров А. Організаційні форми інноваційного підприємництва / А. Никифоров. *Проблеми науки*. – 2010. № 2. С. 15-25.
10. Управління інноваційним потенціалом промислових підприємств / *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Проблеми економіки та управління / Укл. Верба В.А. Вип. 683. Львів, 2014. С. 49–54.
11. Фецович Т. Аналіз формування інноваційної стратегії розвитку підприємства / Т. Фецович / *Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє*. 2010. № 14-15. С. 296–303.
12. Чернобай Л. Інноваційна діяльність підприємств: сутнісна характеристика та проблеми її активізування / Л. Чернобай, С. Стоцько / *Демократичне врядування*. 2012. № 10. С. 27–34.
13. ЗАКОН УКРАЇНИ «Про інноваційну діяльність» (*Відомості Верховної Ради України* (ВВР), 2002, № 36, ст. 266). 2002 URL:<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/40-15/ed20030101> (дата звернення: 03.10.2018).

References (transliterated)

1. Zaharchenkov O. S. Problemy` innovacijnogo rozvy`tku promy`slovy`x pidpry`yemstv v Ukraini ta formuvannya strategij innovacijny`x peretvoren` [Problems of innovative development of industrial enterprises in Ukraine and formation of strategies of innovative transformations]. *Biznes Inform*. [Business Inform]2012. no. 2. pp. 57 – 61.
2. Naukova ta innovacijna diyal`nist` v Ukraini u 2015-2017

- roci [Scientific and innovation activity in Ukraine in 2015-2017]. *Staty`sty`chny`j zbirny`k*. [Statistical Collection] Kiev: DP «Informacijno-vy`davny`chy`j centr Derzhstatu Ukrainy`», 2016. 289 p.
3. Bondarenko N. M. Napryamy` pidvy`shhennya innovacijnoyi akty`vnosti promy`slovy`x pidpry`yemstv [Areas of increase of innovative activity of industrial enterprises]. Donbas-2020: perspekty`vy` rozvy`tku ochy`ma molody`x vcheny`x. Donecz`k, DonNTU, 2010. 973 p.
4. Gry`n`ko T. V. Sutnist` innovacijnoyi akty`vnosti pidpry`yemstva ta yiyi ocinka [The essence of innovation activity of the enterprise and its estimation]. *BIZNESINFORM*. [BUSINESSINFORM] 2011. no.11. p. 62.
5. Ilyashenko S. M. Upravlinnya innovacijny`m rozvy`tkom promy`slovy`x pidpry`yemstv: monografiya [Management of innovative development of industrial enterprises: a monograph]. Sumy`. Universty`tets`ka kny`ga, [University book] 2010. 281 p.
6. Govoruxa Zh. A. Py`tannya rozvy`tku innovacijnoyi diyal`nosti pidpry`yemstv Ukrainy` [Issues of development of innovation activity of Ukrainian enterprises]. *Actual problems of the economy*. [Aktual`ni problemy` ekonomiky`]. 2007. no. 8(74). pp. 107–115.
7. Koval`chuk S. V. Suchasny`j stan innovacijnogo rozvy`tku promy`slovy`x pidpry`yemstv Ukrainy` [Modern state of innovation development of industrial enterprises of Ukraine]. *Ekonomist. naukovy`j ta gromads`ko-polity`chny`j zhurnal*. [Economist. scientific and public-political magazine.] 2012. no.10 (312). pp. 27–32.
8. Dudar T. G. *Innovacijny`j menedzhment: navchal`ny`j posibny`k* [Innovation Management]: Tutorial. V. Mel`ny`chenko. Ternopil`: Ekonomichna dumka, [Economic Thought] 2008. 250 p.
9. Ny`ky`forov A. Organizacijni formy` innovacijnogo pidpry`yemny`czstva [Organizational forms of innovative entrepreneurship]. *Problemy` nauky`* [Problems of science]. 2010. no. 2. pp. 15–25.
10. Upravlinnya innovacijny`m potencialom promy`slovy`x pidpry`yemstv [Management of innovative potential of industrial enterprises]. *Visny`k Nacional`nogo universy`tetu «L`vivs`ka politexnika»*. Seriya: *Problemy` ekonomiky` ta upravlinnya*. [Bulletin of the Lviv Polytechnic National University. Series: Problems of Economics and Management] Ukl. Verba V.A. Vy`p. 683. L`viv, 2014. pp. 49–54.
11. Feczovy`ch T. Analiz formuvannya innovacijnoyi strategiyi rozvy`tku pidpry`yemstva [Analysis of formation of innovation strategy of enterprise development]. *Ukrayins`ka nauka : my`nule, suchasne, majbutnye*. [Ukrainian science: past, present, future.]– 2010. no. 14-15. pp. 296–303.
12. Chernobaj L. Innovacijna diyal`nist` pidpry`yemstv: sutnisna karaktery`sty`ka ta problemy` yiyi akty`vizuvannya [Innovative activity of enterprises: an essential characteristic and problems of its activation]. S. Stocz`ko *Demokraty`chne vryaduvannya*. [Democratic Governance] 2012. no. 10. pp. 27–34.
13. ZAKON UKRAYiNY` «Pro innovacijnu diyal`nist`» [LAW OF UKRAINE "ON INNOVATION ACTIVITIES"] (*Vidomosti Verxovnoyi Rady` Ukrainy`* (VVR), 2002, no. 36, st.266). 2002 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/40-15/ed20030101> (accessed 03.10.2018).

Надійшла(received) 19.10.2018

Відомості про авторів /Сведения об авторах / About the Authors

Кобелев Валерій Миколайович (Кобелев Валерий Николаевич, Kobieliev Valerii Nikolaevich) – кандидат економічних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри економіки та маркетингу; м. Харків, Україна; ORCID: 0000-0001-6576-9759; e-mail: v.n.kobelev@gmail.com

Василюк Катерина Олександрівна (Василюк Екатерина Александровна, Vasilyuk Kateryna Oleksandrivna) – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», студент; м. Харків, Україна; e-mail: kitty230296@gmail.com